

ZALECENIA

RADA

ZALECENIE RADY

z dnia 22 maja 2017 r.

w sprawie europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie i uchylające zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie

(2017/C 189/03)

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 165 i 166,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Kwalifikacje służą do wielu celów. Sygnalizują one pracodawcom, co dana osoba zasadniczo wie i potrafi wykonać („efekty uczenia się”). Mogą stanowić warunek wstępny uzyskania dostępu do niektórych zawodów regulowanych. Pomagają one organom ds. kształcenia i szkolenia oraz organizatorom kształcenia i szkolenia określić poziom i zakres uczenia się odbytego przez daną osobę. Są również istotne dla osób indywidualnych jako wyraz ich osobistych osiągnięć. Kwalifikacje odgrywają zatem ważną rolę w zwiększaniu szansy zatrudnienia oraz ułatwianiu mobilności i dostępu do dalszej edukacji.
- (2) Kwalifikacje są formalnym rezultatem procesu oceny i walidacji prowadzonego przez właściwy organ i zazwyczaj przyjmują formę dokumentów, takich jak świadectwa lub dyplomy. Stwierdzają one, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami. Te efekty uczenia się można osiągnąć na różne sposoby, poprzez edukację formalną, pozaformalną lub uczenie się nieformalne, w kontekście krajowym bądź międzynarodowym. Informacje dotyczące efektów uczenia się powinny być łatwo dostępne i przejrzyste.
- (3) W zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie⁽¹⁾ określono wspólne ramy odniesienia obejmujące osiem poziomów kwalifikacji, przedstawionych jako efekty uczenia się według rosnącego stopnia zaawansowania. Służą one jako instrument przełożenia między różnymi systemami kwalifikacji i ich poziomami. Celem europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie (ERK) jest poprawa przejrzystości, porównywalności i możliwości przenoszenia kwalifikacji.
- (4) W szerszej perspektywie zalecenie to ma przyczynić się do unowocześnienia systemów kształcenia i szkolenia oraz zwiększyć szanse zatrudnienia, mobilność i integrację społeczną pracowników i osób uczących się. Ponadto zalecenie ma na celu lepsze powiązanie uczenia się formalnego, pozaformalnego i nieformalnego oraz wspieranie walidacji efektów uczenia się uzyskanych na różne sposoby.
- (5) Państwa członkowskie opracowały lub opracowują krajowe ramy kwalifikacji oparte na efektach uczenia się i odnoszą je do europejskich ram kwalifikacji przez proces „odnoszenia”. Charakterystyki poziomów ERK i efektów uczenia się przyczyniają się do większej przejrzystości i porównywalności kwalifikacji pomiędzy różnymi systemami krajowymi. Przyczyniają się również do ogólnego przesunięcia akcentu w ramach kształcenia i szkolenia na efekty uczenia się. Odnoszenie do ERK powinno odbywać się poprzez krajowe ramy kwalifikacji lub, gdy takie ramy nie istnieją, krajowe systemy kwalifikacji (zwane dalej „krajowymi ramami lub systemami kwalifikacji”).

⁽¹⁾ Dz.U. C 111 z 6.5.2008, s. 1.

- (6) Kwalifikacje są bardziej przejrzyste i porównywalne, jeżeli są przedstawione w dokumentach, które zawierają odniesienie do odpowiedniego poziomu ERK oraz opis osiągniętych efektów uczenia się.
- (7) Należy włączyć we wdrażanie ERK na poziomie Unii i na poziomie krajowym szeroki krąg zainteresowanych stron, aby zapewnić tym ramom szerokie poparcie. Do kluczowych zainteresowanych stron należą wszyscy uczący się, organizatorzy kształcenia i szkolenia, organy ds. kwalifikacji, organy ds. zapewniania jakości, pracodawcy, związki zawodowe, izby handlowe, przemysłowe i rzemieślnicze, podmioty zaangażowane w proces uznawania kwalifikacji akademickich i zawodowych, służby zatrudnienia i służby odpowiedzialne za integrację migrantów.
- (8) W swoim sprawozdaniu dla Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 grudnia 2013 r. dotyczącym oceny europejskich ram kwalifikacji Komisja stwierdziła, że są one powszechnie akceptowane jako punkt odniesienia dla opracowywania krajowych ram kwalifikacji, wdrażania podejścia ukierunkowanego na efekty uczenia się oraz zwiększania przejrzystości i uznawania umiejętności i kompetencji. W sprawozdaniu tym podkreślono, że UE powinna umożliwić osobom uczącym się i pracownikom lepsze prezentowanie swoich umiejętności i kompetencji, bez względu na to, gdzie je zdobyli.
- (9) W sprawozdaniu tym Komisja stwierdziła ponadto, że grupa doradcza ds. ERK zapewnia skuteczne wytyczne dotyczące krajowych procesów odnoszenia oraz buduje zaufanie i zrozumienie wśród państw uczestniczących. Zaobserwowała również, że skuteczność krajowych struktur koordynacyjnych ds. europejskich ram kwalifikacji w znacznym stopniu zależy od tego, jak blisko są one powiązane z zarządzaniem procesem odnoszenia na poziomie krajowym.
- (10) Ze względu na pozytywną ocenę grupy doradczej ds. ERK jej rola w konsekwentnym, spójnym, przejrzystym i skoordynowanym wdrażaniu niniejszego zalecenia ma kluczowe znaczenie.
- (11) Przejrzystość oraz uznawanie umiejętności i kwalifikacji to jeden z nowych priorytetów określonych we wspólnym sprawozdaniu Rady i Komisji z 2015 r. z wdrażania strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020). W sprawozdaniu tym podkreślono, że należy w dalszym ciągu rozwijać ERK, aby zwiększyć przejrzystość i porównywalność kwalifikacji. Jeśli chodzi o nowo przybyłych migrantów, w sprawozdaniu podkreśla się ponadto, że istniejące instrumenty przejrzystości mogłyby również ułatwić zrozumienie w UE kwalifikacji zagranicznych i vice versa.
- (12) ERK i odniesione do nich krajowe ramy lub systemy kwalifikacji mogą wspierać istniejące praktyki uznawania, ponieważ zwiększają zaufanie, zrozumienie i porównywalność kwalifikacji. Może to ułatwić proces uznawania do celów uczenia się i pracy. Nadrzędne ramy kwalifikacji, takie jak ERK, mogłyby służyć jako narzędzie informacyjne do celów praktyk uznawania, o których mowa w zaleceniu dotyczącym stosowania ram kwalifikacji w uznawaniu kwalifikacji zagranicznych, przyjętym na mocy Konwencji o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim.
- (13) Krajowe ramy i systemy kwalifikacji z czasem ulegają zmianie, zatem odniesienia do europejskich ram kwalifikacji powinny być poddawane przeglądowi i w odpowiednich przypadkach aktualizowane.
- (14) Zaufanie do jakości i poziomu kwalifikacji będących elementem krajowych ram lub systemów kwalifikacji odniesionych do ERK (zwanymi dalej „kwalifikacjami odniesionymi do poziomu ERK”) jest niezbędne, by wspierać mobilność osób uczących się i pracowników w obrębie granic sektorowych i geograficznych oraz pomiędzy nimi. Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie zawierało wspólne zasady zapewniania jakości w szkolnictwie wyższym oraz w kształceniu i szkoleniu zawodowym. Respektowały one odpowiedzialność państw członkowskich za rozwiązania dotyczące zapewniania jakości mające zastosowanie do kwalifikacji krajowych, zgodnie z zasadą pomocniczości. Podstawę takich wspólnych zasad stanowią normy i wytyczne dotyczące zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego oraz europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym.
- (15) Można by się zastanowić nad możliwością stworzenia rejestru – poza obszarem szkolnictwa wyższego – dla podmiotów monitorujących systemy zapewniania jakości w odniesieniu do kwalifikacji.
- (16) Systemy punktów i osiągnięć mogą pomóc jednostkom w osiąganiu postępów poprzez uelastycznienie ścieżek uczenia się, jak i transfer między różnymi poziomami i rodzajami kształcenia i szkolenia oraz pomiędzy krajami, gdyż umożliwiają uczącym się gromadzenie i przenoszenie różnorodnych efektów uczenia się uzyskanych w różnych kontekstach uczenia się, w tym za pomocą e-uczenia się oraz uczenia się pozaformalnego i nieformalnego. Podejście ukierunkowane na efekty uczenia się może także ułatwić opracowywanie, wdrożenie i ocenę pełnych kwalifikacji lub części kwalifikacji.

- (17) Systemy punktów i osiągnięć, zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim, funkcjonują w kontekstach instytucjonalnych, takich jak szkolnictwo wyższe lub kształcenie i szkolenie zawodowe. Na poziomie europejskim stworzono europejski system transferu i akumulacji punktów w szkolnictwie wyższym w ramach europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego. Na potrzeby kształcenia i szkolenia zawodowego rozwijany jest europejski system transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym zgodnie z zaleceniem Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskiego systemu transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET) ⁽¹⁾. W stosownych przypadkach powiązania między krajowymi ramami kwalifikacji a systemami punktów i osiągnięć mogłyby być promowane.
- (18) Chociaż dorobek prawny Unii w dziedzinie legalnej migracji i azylu przewiduje równe traktowanie z obywatelami danego państwa w zakresie uznawania kwalifikacji, a nawet ułatwienia dla beneficjentów ochrony międzynarodowej, zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE ⁽²⁾, wśród obywateli państw trzecich z wykształceniem wyższym nadal odnotowuje się wysoki odsetek zatrudnionych poniżej kwalifikacji oraz niedostateczne zatrudnienie. Współpraca między Unią a państwami trzecimi w zakresie przejrzystości kwalifikacji może sprzyjać integracji migrantów na unijnych rynkach pracy. Ze względu na rosnące przepływy migracyjne w kierunku Unii i z Unii niezbędne jest lepsze zrozumienie i sprawiedliwe uznawanie kwalifikacji przyznanych poza Unią.
- (19) Główne cechy ERK, a mianowicie podejście ukierunkowane na efekty uczenia się, określenie charakterystyk poziomów oraz ustanowienie kryteriów odnoszenia opracowanych przez grupę doradczą ds. ERK, stanowią źródło inspiracji dla opracowywania krajowych i regionalnych ram kwalifikacji na całym świecie. Coraz większa liczba państw trzecich i regionów dąży do ściślejszego powiązania swoich ram kwalifikacji z europejskimi ramami kwalifikacji.
- (20) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2005/36/WE ⁽³⁾ stanowi, że wspólne ramy kształcenia w odniesieniu do zawodów regulowanych mogą być określane w drodze aktów delegowanych Komisji jako wspólny zasób wiedzy, umiejętności i kompetencji. Wspólne ramy szkolenia muszą opierać się na poziomach przewidzianych w ERK. Odniesienie do poziomów ERK nie może wpływać na dostęp do rynku pracy w przypadku kwalifikacji zawodowych, które zostały uznane zgodnie z dyrektywą 2005/36/WE.
- (21) Ramy kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego zapewniają charakterystyki krótkiego cyklu (który może być powiązany z pierwszym cyklem lub stanowić jego część) oraz pierwszego, drugiego i trzeciego cyklu szkolnictwa wyższego. Każda charakterystyka cyklu opisuje osiągnięcia i umiejętności związane z kwalifikacjami przyznawanymi na koniec danego cyklu. ERK są zgodne z ramami kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego i z ich charakterystykami cykli. Cykl krótki (który może być powiązany z pierwszym cyklem lub stanowić jego część) oraz cykl pierwszy, drugi i trzeci ram kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego odpowiadają odpowiednio poziomom 5–8 ERK.
- (22) Decyzja nr 2241/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁾ pomaga lepiej prezentować umiejętności, kompetencje i kwalifikacje.
- (23) Komisja opracowuje europejską klasyfikację umiejętności, kompetencji, kwalifikacji i zawodów (ESCO). Stosowana dobrowolnie mogłaby wspierać lepsze powiązanie między edukacją a zatrudnieniem. Dane opracowywane przez państwa członkowskie w kontekście ERK mogłyby posłużyć jako wkład do tej klasyfikacji.
- (24) Informacje dotyczące procesu odnoszenia krajowych ram lub systemów kwalifikacji do ERK oraz dotyczące kwalifikacji odniesionych do poziomu ERK powinny być łatwo dostępne. Do osiągnięcia tego celu przyczyniłoby się wykorzystywanie wspólnych struktur i formatów danych. Ułatwiłoby to także zrozumienie i wykorzystywanie opublikowanych informacji dotyczących kwalifikacji.
- (25) Na poziomie krajowym i unijnym powinna istnieć spójność, komplementarność i synergia między wdrażaniem europejskich ram kwalifikacji, krajowych ram lub systemów kwalifikacji oraz narzędzi przejrzystości i uznawania umiejętności, kompetencji i kwalifikacji, w tym narzędzi służących zapewnianiu jakości, gromadzeniu i przenoszeniu punktów i osiągnięć oraz narzędzi opracowanych w kontekście europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego dotyczących przejrzystości i uznawania umiejętności, kompetencji i kwalifikacji.

⁽¹⁾ Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 11.

⁽²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/95/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie norm dotyczących kwalifikowania obywateli państw trzecich lub bezpaństwowców jako beneficjentów ochrony międzynarodowej, jednolitego statusu uchodźców lub osób kwalifikujących się do otrzymania ochrony uzupełniającej oraz zakresu udzielanej ochrony (Dz.U. L 337 z 20.12.2011, s. 9).

⁽³⁾ Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz.U. L 255 z 30.9.2005, s. 22).

⁽⁴⁾ Decyzja nr 2241/2004/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie jednolitych ram wspólnotowych dla przejrzystości kwalifikacji i kompetencji (Europass) (Dz.U. L 390 z 31.12.2004, s. 6).

- (26) Rozwijanie ERK powinno być w pełni spójne z istniejącą europejską współpracą w dziedzinie kształcenia i szkolenia na mocy strategicznych ram ET 2020 oraz na mocy przyszłych europejskich ram strategicznych w dziedzinie kształcenia i szkolenia.
- (27) Niniejsze zalecenie nie zastępuje ani nie definiuje krajowych ram lub systemów kwalifikacji. Europejskie ramy kwalifikacji nie opisują konkretnych kwalifikacji ani kompetencji poszczególnych osób; określone kwalifikacje należy odnieść do odpowiedniego poziomu ERK za pośrednictwem odpowiednich krajowych systemów kwalifikacji.
- (28) Niniejsze zalecenie konsoliduje ERK jako wspólne ramy odniesienia obejmujące osiem poziomów przedstawionych jako efekty uczenia się, służące jako instrument przełożenia między różnymi ramami lub systemami kwalifikacji i ich poziomami.
- (29) Z uwagi na niewiążący charakter niniejsze zalecenie odpowiada zasadzie pomocniczości i proporcjonalności, gdyż wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich poprzez ułatwianie dalszej współpracy między nimi mającej na celu zwiększenie przejrzystości, porównywalności i możliwości przenoszenia kwalifikacji. Powinno ono zostać wdrożone zgodnie z krajowym prawem i krajową praktyką,

NINIEJSZYM ZALECA, BY PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE ZGODNIE Z UWARUNKOWANIAM I KRAJOWYMI:

1. Stosowały ERK jako punkt odniesienia dla krajowych ram lub systemów kwalifikacji i jako narzędzie do porównywania wszystkich rodzajów i poziomów kwalifikacji w Unii stanowiących część krajowych ram lub systemów kwalifikacji, w szczególności poprzez odnoszenie swoich poziomów kwalifikacji do poziomów ERK określonych w załączniku II oraz poprzez korzystanie z kryteriów określonych w załączniku III.
2. Dokonywały przeglądu i w odpowiednich przypadkach aktualizowały odniesienie poziomów krajowych ram lub systemów kwalifikacji do poziomów ERK określonych w załączniku II, stosując kryteria określone w załączniku III, z należyтым uwzględnieniem kontekstu krajowego.
3. Dbały o to, by kwalifikacje odniesione do poziomu ERK były zgodne ze wspólnymi zasadami zapewniania jakości określonymi w załączniku IV, bez uszczerbku dla krajowych zasad zapewniania jakości mających zastosowanie do kwalifikacji krajowych.
4. W stosownych przypadkach promowały powiązania między systemami punktów i osiągnięć a krajowymi ramami lub systemami kwalifikacji, z uwzględnieniem wspólnych zasad dotyczących systemów punktów i osiągnięć określonych w załączniku V, bez uszczerbku dla krajowych decyzji (i) o wykorzystaniu systemów punktów i osiągnięć i (ii) odnoszeniu ich do krajowych ram lub systemów kwalifikacji. Te wspólne zasady nie będą prowadzić do automatycznego uznawania kwalifikacji.
5. W stosownych przypadkach podjęły środki, by wszystkie nowo wydawane przez właściwe organy dokumenty dotyczące kwalifikacji (np. świadectwa, dyplomy, suplementy świadectw, suplementy dyplomów) lub rejestry kwalifikacji zawierały jasne odniesienie do odpowiedniego poziomu europejskich ram kwalifikacji.
6. Udostępniały do wiadomości publicznej na poziomie krajowym i unijnym wyniki procesu odnoszenia oraz w miarę możliwości zapewniły dostępność i publikowanie informacji dotyczących kwalifikacji i odpowiadających im efektów uczenia się, z wykorzystaniem pól danych określonych w załączniku VI.
7. Zachęcały partnerów społecznych, publiczne służby zatrudnienia, organizatorów kształcenia i szkolenia, organy ds. zapewniania jakości oraz organy publiczne do stosowania europejskich ram kwalifikacji, aby wspierać porównywanie kwalifikacji i przejrzystość efektów uczenia się.
8. Zapewniły kontynuację i koordynację zadań realizowanych przez krajowe struktury koordynacyjne ds. europejskich ram kwalifikacji (krajowe struktury koordynacyjne ds. ERK). Główne zadania krajowych struktur koordynacyjnych ds. ERK polegają na wspieraniu organów krajowych w odnoszeniu krajowych ram lub systemów kwalifikacji do ERK i w przybliżaniu ERK jednostkom i organizacjom,

NINIEJSZYM ZALECA, ABY KOMISJA WE WSPÓŁPRACY Z PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI I ZAINTERESOWANYMI STRONAMI W RAMACH GRUPY DORADCZEJ DS. ERK:

9. Wspierała spójność dalszego wdrażania ERK w państwach członkowskich poprzez porównywanie i omawianie metodologii przypisywania poziomu kwalifikacjom w krajowych ramach lub systemach kwalifikacji, z należyтым uwzględnieniem kontekstów krajowych.
10. Z należyтым uwzględnieniem kontekstów krajowych wspierała opracowywanie metodologii opisywania, wykorzystywania i stosowania efektów uczenia się w celu zwiększenia przejrzystości, a także zrozumienia i porównywalności kwalifikacji.
11. Wspierała ustanawianie dobrowolnych procedur dotyczących przypisywania poziomu kwalifikacjom międzynarodowym za pośrednictwem krajowych ram lub systemów kwalifikacji oraz wymianę informacji i konsultowanie się przez państwa członkowskie w sprawie tych procedur w celu zapewnienia spójności.

12. Opracowała wytyczne dotyczące upowszechniania informacji o ERK, w szczególności co do tego, w jaki sposób prezentować poziomy ERK w nowo wydawanych świadectwach, dyplomach i suplementach lub rejestrach kwalifikacji, zgodnie z krajowymi systemami i uregulowaniami w zakresie świadectw i dyplomów.
13. Zbadała możliwości opracowania i stosowania kryteriów i procedur pozwalających – zgodnie z umowami międzynarodowymi – na porównywanie z ERK krajowych i regionalnych ram kwalifikacji państw trzecich.
14. Organizowała wzajemne uczenie się i wymianę najlepszych praktyk między państwami członkowskimi i w stosownych przypadkach ułatwiała wzajemne doradztwo na wniosek państw członkowskich,

NINIEJSZYM ZALECA, ABY KOMISJA:

15. Zapewniła, by wdrażanie niniejszego zalecenia było wspierane za pośrednictwem działań finansowanych z odpowiednich programów Unii.
16. Zapewniła skuteczne zarządzanie wdrażaniem ERK poprzez utrzymanie i pełne wspieranie grupy doradczej ds. ERK ustanowionej w 2009 r. i składającej się z przedstawicieli państw członkowskich i innych uczestniczących państw, partnerów społecznych oraz innych zainteresowanych stron. Grupa doradcza ds. ERK powinna zapewniać ogólną spójność oraz promować przejrzystość i zaufanie w procesie odnoszenia krajowych ram lub systemów kwalifikacji do ERK.
17. Przedstawiła sprawozdanie z postępów po przyjęciu niniejszego zalecenia, odpowiednio: w kontekście właściwych polityk kształcenia i szkolenia oraz zatrudnienia.
18. We współpracy z państwami członkowskimi i po konsultacjach z zainteresowanymi stronami poddała ocenie działania podjęte w odpowiedzi na niniejsze zalecenie i do 2022 r. przedstawiła Radzie sprawozdanie ze zdobytych doświadczeń i wniosków na przyszłość, w tym w razie potrzeby dotyczących możliwego przeglądu i rewizji niniejszego zalecenia.

Zalecenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram kwalifikacji dla uczenia się przez całe życie traci moc.

Sporządzono w Brukseli dnia 22 maja 2017 r.

W imieniu Rady

E. BARTOLO

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Definicje

Do celów niniejszego zalecenia stosuje się poniższe definicje:

- a) „kwalifikacja” oznacza formalny wynik procesu oceny i walidacji uzyskany wówczas, gdy właściwy organ stwierdza, że dana osoba osiągnęła efekty uczenia się zgodne z określonymi standardami;
- b) „krajowy system kwalifikacji” oznacza wszystkie aspekty działalności państw członkowskich związanej z uznawaniem uczenia się i inne mechanizmy łączące kształcenie i szkolenie z rynkiem pracy i społeczeństwem obywatelskim. Obejmuje on opracowanie i wdrażanie instytucjonalnych rozwiązań i procedur związanych z zapewnianiem jakości, oceną i przyznawaniem kwalifikacji. Krajowy system kwalifikacji może składać się z kilku podsystemów i może obejmować krajowe ramy kwalifikacji;
- c) „krajowe ramy kwalifikacji” oznaczają narzędzie służące do klasyfikowania kwalifikacji zgodnie z zestawem kryteriów dla każdego osiągniętego poziomu uczenia się, które ma na celu integrację i koordynację krajowych podsystemów kwalifikacji oraz poprawę przejrzystości, dostępności, rozwoju i jakości kwalifikacji w odniesieniu do rynku pracy i społeczeństwa obywatelskiego;
- d) „kwalifikacja międzynarodowa” oznacza kwalifikację nadaną przez ustanowiony na mocy prawa organ międzynarodowy (stowarzyszenie, organizację, sektor lub przedsiębiorstwo) lub przez organ krajowy działający w imieniu organu międzynarodowego, stosowaną w więcej niż jednym państwie i obejmującą efekty uczenia się oceniane według standardów ustanowionych przez organ międzynarodowy;
- e) „efekty uczenia się” oznaczają określenie tego, co uczący wie, rozumie i potrafi wykonać po ukończeniu procesu uczenia się, dokonywane w kategoriach wiedzy, umiejętności oraz odpowiedzialności i autonomii;
- f) „wiedza” oznacza efekt przyswajania informacji poprzez uczenie się. Wiedza jest zbiorem faktów, zasad, teorii i praktyk powiązanych z dziedziną pracy lub nauki. W kontekście ERK wiedzę opisuje się jako teoretyczną i/lub faktograficzną;
- g) „umiejętności” oznaczają zdolność do stosowania wiedzy i korzystania z *know-how* w celu wykonywania zadań i rozwiązywania problemów. W kontekście ERK umiejętności określa się jako poznawcze (obejmujące myślenie logiczne, intuicyjne i kreatywne) lub praktyczne (obejmujące sprawność manualną i korzystanie z metod, materiałów, narzędzi i instrumentów);
- h) „odpowiedzialność i autonomia” oznaczają zdolność osoby uczącej się do stosowania wiedzy i umiejętności w sposób autonomiczny i odpowiedzialny;
- i) „kompetencje” oznaczają udowodnioną zdolność stosowania – w pracy lub nauce oraz w rozwoju zawodowym i osobistym – wiedzy, umiejętności i zdolności osobistych, społecznych lub metodologicznych;
- j) „walidacja uczenia się pozaformalnego i nieformalnego” oznacza proces potwierdzania przez właściwy organ, że w wyniku uczenia się pozaformalnego i nieformalnego dana osoba uzyskała efekty uczenia się mierzone zgodnie z odpowiednimi standardami; składają się na nią następujące cztery oddzielne etapy: identyfikacja konkretnych doświadczeń danej osoby za pomocą rozmowy; dokumentacja służąca zaprezentowaniu doświadczeń danej osoby; formalna ocena tych doświadczeń oraz poświadczenie wyników oceny mogące skutkować częściową lub pełną kwalifikacją;
- k) „formalne uznanie efektów uczenia się” oznacza proces przyznania przez właściwy organ oficjalnego statusu uzyskanym efektom uczenia się do celów dalszej nauki lub zatrudnienia, odbywający się poprzez (i) nadanie kwalifikacji (świadectw, dyplomów lub tytułów), (ii) walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, (iii) przyznanie równoważności, punktów i osiągnięć lub zwolnień;
- l) „punkt lub osiągnięcie” oznaczają potwierdzenie, że część kwalifikacji, będąca spójnym zestawem efektów uczenia się, została poddana ocenie i walidacji przez właściwy organ zgodnie z ustalonym standardem; punkt lub osiągnięcie są przyznawane przez właściwe organy, gdy dana osoba osiągnęła określone efekty uczenia się, co potwierdzają odpowiednie oceny; mogą być wyrażone wartością ilościową (np. punkty lub osiągnięcia) odzwierciedlającą szacowany nakład pracy, który zwykle jest potrzebny do osiągnięcia odpowiednich efektów uczenia się;

- m) „systemy punktów i osiągnięć” oznaczają narzędzie przejrzystości ułatwiające uznawanie punktów i osiągnięć. Systemy te mogą obejmować między innymi równoważność, wyłączenia, zestawy efektów/moduły, które mogą być gromadzone i przenoszone, autonomię organizatorów kształcenia i szkolenia, którzy mogą indywidualizować ścieżki uczenia się, oraz walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego;
- n) „przenoszenie punktów i osiągnięć” oznacza proces pozwalający osobom, które zgromadziły punkty i osiągnięcia w jednym kontekście, na uzyskanie oceny wartości i uznania tych punktów i osiągnięć w innym kontekście.
-

Charakterystyki definiujące poziomy europejskich ram kwalifikacji (ERK)

Każdy z 8 poziomów jest zdefiniowany za pomocą zbioru charakterystyk efektów uczenia się odpowiadających kwalifikacjom na danym poziomie w dowolnym systemie kwalifikacji

	Wiedza	Umiejętności	Odpowiedzialność i autonomia
	W kontekście ERK wiedzę opisuje się jako teoretyczną lub faktograficzną	W kontekście ERK umiejętności opisuje się jako poznawcze (obejmujące myślenie logiczne, intuicyjne i kreatywne) oraz praktyczne (obejmujące sprawność manualną i korzystanie z metod, materiałów, narzędzi i instrumentów)	W kontekście ERK odpowiedzialność i autonomię opisuje się jako zdolność osoby uczącej się do stosowania wiedzy i umiejętności w sposób autonomiczny i odpowiedzialny
Poziom 1 Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 1:	podstawowa wiedza ogólna	podstawowe umiejętności potrzebne do realizacji prostych zadań	praca lub nauka pod bezpośrednim nadzorem w zorganizowanym kontekście
Poziom 2 Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 2:	podstawowa wiedza faktograficzna w danej dziedzinie pracy lub nauki	podstawowe umiejętności poznawcze i praktyczne potrzebne do korzystania z istotnych informacji w celu realizacji zadań i rozwiązywania rutynowych problemów przy użyciu prostych zasad i narzędzi	praca lub nauka pod nadzorem, o pewnym stopniu autonomii
Poziom 3 Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 3:	znajomość faktów, zasad, procesów i pojęć ogólnych w danej dziedzinie pracy lub nauki	zestaw umiejętności poznawczych i praktycznych potrzebnych do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów poprzez wybieranie i stosowanie podstawowych metod, narzędzi, materiałów i informacji	przyjmowanie odpowiedzialności za realizację zadań w pracy lub nauce dostosowywanie własnego zachowania do okoliczności przy rozwiązywaniu problemów
Poziom 4 Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 4:	wiedza faktograficzna i teoretyczna w szerszym kontekście danej dziedziny pracy lub nauki	zakres umiejętności poznawczych i praktycznych potrzebnych do rozwiązywania określonych problemów w danej dziedzinie pracy lub nauki	samodzielna organizacja w ramach wytycznych dotyczących kontekstów związanych z pracą lub nauką, zazwyczaj przewidywalnych, ale podlegających zmianom nadzorowanie rutynowej pracy innych, przyjmowanie pewnej odpowiedzialności za ocenę i doskonalenie działań związanych z pracą lub nauką

	Wiedza	Umiejętności	Odpowiedzialność i autonomia
Poziom 5 (*) Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 5:	obszerna specjalistyczna wiedza faktograficzna i teoretyczna w danej dziedzinie pracy lub nauki i świadomość granic tej wiedzy	kompleksowy zakres umiejętności poznawczych i praktycznych potrzebnych do kreatywnego rozwiązywania abstrakcyjnych problemów	zarządzanie i nadzór w kontekstach związanych z pracą lub nauką podlegających nieprzewidywalnym zmianom analizowanie i rozwijanie osiągnięć własnych i cudzych
Poziom 6 (**) Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 6:	zaawansowana wiedza w danej dziedzinie pracy lub nauki obejmująca krytyczne rozumienie teorii i zasad	zaawansowane umiejętności, wykazywanie się biegłością i innowacyjnością potrzebną do rozwiązania złożonych i nieprzewidywalnych problemów w specjalistycznej dziedzinie pracy lub nauki	zarządzanie złożonymi technicznymi lub zawodowymi działaniami lub projektami, przyjmowanie odpowiedzialności za podejmowanie decyzji w nieprzewidywalnych kontekstach związanych z pracą lub nauką przyjmowanie odpowiedzialności za zarządzanie rozwojem zawodowym jednostek i grup
Poziom 7 (***) Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 7:	wysoce specjalistyczna wiedza, której część stanowi najnowszą wiedzę w danej dziedzinie pracy lub nauki, będąca podstawą oryginalnego myślenia lub badań krytyczna świadomość zagadnień w zakresie wiedzy w danej dziedzinie oraz na styku różnych dziedzin	specjalistyczne umiejętności rozwiązywania problemów potrzebne do badań lub działalności innowacyjnej w celu tworzenia nowej wiedzy i procedur oraz integrowania wiedzy z różnych dziedzin	zarządzanie i przekształcanie kontekstów związanych z pracą lub nauką, które są złożone, nieprzewidywalne i wymagają nowych podejść strategicznych przyjmowanie odpowiedzialności za przyczynianie się do rozwoju wiedzy i praktyki zawodowej lub za dokonywanie przeglądu strategicznych wyników zespołów
Poziom 8 (****) Efekty uczenia się odpowiadające poziomowi 8:	wiedza na najbardziej zaawansowanym poziomie w danej dziedzinie pracy lub nauki oraz na styku różnych dziedzin	najbardziej zaawansowane i wyspecjalizowane umiejętności i techniki, w tym synteza i ocena, potrzebne do rozwiązywania krytycznych problemów w badaniach lub działalności innowacyjnej oraz do poszerzania i redefiniowania istniejącej wiedzy lub praktyki zawodowej	wykazywanie się znaczącym autorytetem, innowacyjnością, autonomią, etyką naukową i zawodową oraz trwałym zaangażowaniem w rozwój nowych idei lub procesów w najważniejszych kontekstach związanych z pracą lub nauką, w tym z badaniami

Zgodność z ramami kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego

W ramach kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego przewidziano charakterystyki trzech cykli uzgodnionych przez ministrów szkolnictwa wyższego na spotkaniu w Bergen w maju 2005 r. w ramach procesu bolońskiego. Charakterystyka każdego cyklu oferuje ogólne określenie typowych oczekiwań w zakresie osiągnięć i umiejętności związanych z kwalifikacjami odzwierciedlającymi koniec danego cyklu.

(*) Charakterystyka krótkiego cyklu (który może być powiązany z pierwszym cyklem lub stanowić jego część) opracowana przez Wspólną Inicjatywę Jakości jako część procesu bolońskiego, odpowiada efektem uczenia się z poziomu 5 ERK.

(**) Charakterystyka pierwszego cyklu odpowiada efektem uczenia się z poziomu 6 EQF.

(***) Charakterystyka drugiego cyklu odpowiada efektem uczenia się z poziomu 7 EQF.

(****) Charakterystyka trzeciego cyklu odpowiada efektem uczenia się z poziomu 8 EQF.

ZAŁĄCZNIK III

Kryteria i procedury odnoszenia krajowych ram lub systemów kwalifikacji do europejskich ram kwalifikacji (ERK)

1. Obowiązki i/lub kompetencje prawne wszystkich właściwych podmiotów krajowych uczestniczących w procesie odnoszenia są jasno określone i opublikowane przez właściwe organy.
2. Istnieje wyraźny i dający się udowodnić związek między poziomami kwalifikacji określonymi w krajowych ramach lub systemach kwalifikacji a charakterystykami poziomów ERK.
3. Krajowe ramy lub systemy kwalifikacji oraz określone w nich kwalifikacje są oparte na zasadzie i celu efektów uczenia się i powiązane z rozwiązaniami dotyczącymi walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz, w stosownych przypadkach, z systemami punktów i osiągnięć.
4. Procedury włączania kwalifikacji do krajowych ram kwalifikacji lub opisywania miejsca kwalifikacji w krajowym systemie kwalifikacji są przejrzyste.
5. Krajowe systemy zapewniania jakości kształcenia i szkolenia odnoszą się do krajowych ram lub systemów kwalifikacji i są zgodne z zasadami zapewniania jakości określonymi w załączniku IV do niniejszego zalecenia.
6. Proces odnoszenia obejmuje potwierdzenie przez odpowiednie organy ds. zapewniania jakości, że sprawozdanie dotyczące odnoszenia jest zgodne z odpowiednimi krajowymi rozwiązaniami, przepisami i praktyką w dziedzinie zapewniania jakości.
7. W procesie odnoszenia uczestniczą eksperci międzynarodowi, a sprawozdania dotyczące odnoszenia zawierają pisemne oświadczenia na temat procesu odnoszenia złożone przez co najmniej dwóch ekspertów międzynarodowych z dwóch różnych państw.
8. Właściwy organ krajowy lub właściwe organy krajowe poświadczają odniesienie krajowych ram lub systemów kwalifikacji do ERK. Właściwe organy, w tym krajowe struktury koordynacyjne ds. ERK, publikują jedno kompleksowe sprawozdanie, w którym przedstawiają odniesienie i potwierdzające je dowody, omawiając osobno każde z kryteriów. To samo sprawozdanie można wykorzystać do samopotwierdzenia w zakresie ram kwalifikacji dla europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, zgodnie z określonymi tam kryteriami samopotwierdzenia.
9. W ciągu 6 miesięcy od publikacji sprawozdania dotyczącego odnoszenia lub jego aktualizacji państwa członkowskie i inne państwa uczestniczące publikują sprawozdanie dotyczące odnoszenia i udostępniają istotne informacje do celów porównawczych za pośrednictwem odpowiedniego europejskiego portalu internetowego.
10. W następstwie procesu odnoszenia wszystkie nowo wydane dokumenty dotyczące kwalifikacji stanowiących część krajowych ram lub systemów kwalifikacji (np. świadectwa, dyplomy, suplementy świadectw, suplementy dyplomów) lub rejestry kwalifikacji wydane przez właściwe organy powinny zawierać jasne odniesienie, na podstawie krajowych ram lub systemów kwalifikacji, do odpowiedniego poziomu ERK.

ZAŁĄCZNIK IV

Zasady zapewniania jakości kwalifikacji będących częścią krajowych ram lub systemów kwalifikacji, odniesionych do europejskich ram kwalifikacji (ERK)

Wszystkie kwalifikacje odniesione do poziomu ERK powinny być objęte zapewnianiem jakości, aby zwiększać zaufanie do ich jakości i poziomu.

Zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi i z uwzględnieniem różnic między sektorami zapewnianie jakości kwalifikacji odniesionych do poziomu ERK powinno ⁽¹⁾ ⁽²⁾:

1. dotyczyć procesu opracowywania kwalifikacji, jak również stosowania podejścia ukierunkowanego na efekty uczenia się;
2. zapewniać prawidłową i rzetelną ocenę zgodnie z ustalonymi i przejrzystymi standardami opartymi na efektach uczenia się i dotyczyć procesu certyfikacji;
3. zawierać mechanizmy i procedury informacji zwrotnej służące ciągłej poprawie;
4. angażować wszystkie stosowne zainteresowane strony na wszystkich etapach procesu;
5. składać się ze spójnych metod oceny, wiążąc samoocenę z przeglądem zewnętrznym;
6. stanowić integralną część wewnętrznego zarządzania, w tym w ramach podwykonawstwa, podmiotów nadających kwalifikacje odniesione do poziomu ERK;
7. być oparte na jasnych i mierzalnych celach, standardach i wytycznych;
8. być wspierane odpowiednimi zasobami;
9. obejmować regularny przegląd istniejących zewnętrznych organów lub agencji zapewniających jakość;
10. zapewniać elektroniczną dostępność wyników oceny.

⁽¹⁾ Niniejsze wspólne zasady są w pełni zgodne z europejskimi normami i wytycznymi dotyczącymi zapewniania jakości w europejskim obszarze szkolnictwa wyższego oraz z europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET).

⁽²⁾ W zależności od uwarunkowań krajowych zasady te mogą nie mieć zastosowania do kształcenia ogólnego.

ZAŁĄCZNIK V

Zasady dotyczące systemów punktów i osiągnięć związanych z krajowymi ramami lub systemami kwalifikacji odniesionymi do europejskich ram kwalifikacji (ERK) ⁽¹⁾

ERK i krajowe ramy lub systemy kwalifikacji, poprzez stosowanie podejścia ukierunkowanego na efekty uczenia się, powinny zapewnić lepsze wsparcie osobom, które przemieszczają się (i) między różnymi poziomami kształcenia i szkolenia (ii) w obrębie sektorów kształcenia i szkolenia i między tymi sektorami (iii) między kształceniem i szkoleniem a rynkiem pracy oraz (iv) w kraju i za granicą. Bez uszczerbku dla krajowych decyzji (i) o wykorzystaniu systemów punktów i osiągnięć i (ii) odniesieniu ich do krajowych ram lub systemów kwalifikacji różne systemy punktów i osiągnięć powinny w stosownych przypadkach współdziałać z krajowymi ramami lub systemami kwalifikacji, aby wspierać przemieszczanie się oraz ułatwiać osiąganie postępów. W tym celu systemy punktów i osiągnięć związane, w stosownych przypadkach, z krajowymi ramami lub systemami kwalifikacji powinny być zgodne z następującymi zasadami:

1. Systemy punktów i osiągnięć powinny wspierać elastyczne ścieżki uczenia się, z korzyścią dla osób uczących się.
2. Przy opracowywaniu i rozwijaniu kwalifikacji należy systematycznie stosować podejście ukierunkowane na efekty uczenia się, aby ułatwiać przenoszenie (części) kwalifikacji i osiąganie postępów w uczeniu się.
3. Systemy punktów i osiągnięć powinny ułatwiać przenoszenie efektów uczenia się i postępy osób uczących się ponad granicami instytucjonalnymi i krajowymi.
4. Systemy punktów i osiągnięć powinny opierać się na wyraźnym i przejrzystym zapewnianiu jakości.
5. Punkt lub osiągnięcie uzyskane przez daną osobę powinny być udokumentowane, przy czym należy podać uzyskane efekty uczenia się, nazwę właściwej instytucji przyznającej punkty lub osiągnięcia oraz, w stosownych przypadkach, odpowiednią wartość punktu lub osiągnięcia.
6. Systemy przenoszenia i gromadzenia punktów i osiągnięć powinny dążyć do synergii z rozwiązaniami dotyczącymi walidacji wcześniejszego uczenia się, współdziałając w celu ułatwiania i promowania przenoszenia i postępów.
7. Systemy punktów i osiągnięć powinny być tworzone i udoskonalane w drodze współpracy między zainteresowanymi stronami na odpowiednim szczeblu krajowym i unijnym.

⁽¹⁾ Niniejsze wspólne zasady są w pełni zgodne z europejskim systemem transferu i akumulacji punktów (ECTS) i europejskim systemem transferu osiągnięć w kształceniu i szkoleniu zawodowym (ECVET).

ZAŁĄCZNIK VI

**Elementy pól danych do celów elektronicznego publikowania informacji o kwalifikacjach
odniesionych do poziomu ERK**

DANE		Wymagane/ nieobowiązkowe	
Nazwa kwalifikacji		Wymagane	
Dziedzina (*)		Wymagane	
Państwo/region (kod)		Wymagane	
Poziom ERK		Wymagane	
Opis kwalifikacji (***)	albo	Wiedza	Wymagane
		Umiejętności	Wymagane
		Odpowiedzialność i autonomia	Wymagane
	albo	Pole tekstowe przeznaczone na opis tego, co osoba ucząca się powinna wiedzieć, rozumieć i potrafić wykonać	Wymagane
Instytucja przyznająca kwalifikacje lub właściwy organ (**)		Wymagane	
Punkty i osiągnięcia/nominalny nakład pracy potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się		Nieobowiązkowe	
Wewnętrzne procesy zapewniania jakości		Nieobowiązkowe	
Zewnętrzny organ ds. zapewniania jakości/organ regulacyjny		Nieobowiązkowe	
Dodatkowe informacje na temat kwalifikacji		Nieobowiązkowe	
Źródło informacji		Nieobowiązkowe	
Odesłanie do odpowiednich suplementów		Nieobowiązkowe	
Adres URL kwalifikacji		Nieobowiązkowe	
Język informacji (kod)		Nieobowiązkowe	
Warunki przyjęcia		Nieobowiązkowe	
Data wygaśnięcia (jeśli dotyczy)		Nieobowiązkowe	

DANE		Wymagane/ nieobowiązkowe
Sposoby uzyskania kwalifikacji		Nieobowiązkowe
Związek z zawodami lub sektorami zawodowymi		Nieobowiązkowe

(*) ISCED FoET2013

(**) Minimalny zakres wymaganych informacji o instytucji przyznającej kwalifikacje lub właściwym organie powinien ułatwiać znalezienie informacji na temat tych podmiotów i powinien obejmować ich nazwę, a w stosownych przypadkach nazwę grupy instytucji przyznających kwalifikacje lub właściwych organów oraz adres URL lub informacje kontaktowe.

(***) Opis składa się z otwartych pól tekstowych, w których nie przewiduje się stosowania standardowej terminologii; państwa członkowskie nie mają też obowiązku przetłumaczenia opisu na inny język UE.